

ẢNH HƯỞNG CỦA CHÍNH SÁCH TÀI CHÍNH ỨNG PHÓ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU ĐẾN TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI: PGS, TS. LÊ THỊ THÚY HẰNG

Đề tài khoa học cấp Bộ

Cơ quan chủ trì: Trường Đại học Tài chính - Marketing

Thời gian nghiên cứu: Năm 2024-2025

Chính sách tài chính, với vai trò điều tiết vĩ mô thông qua các công cụ thuế, chi ngân sách, tín dụng ưu đãi, quỹ hỗ trợ và các cơ chế khuyến khích tài chính khác, giữ vị trí then chốt trong việc huy động và phân bổ nguồn lực cho ứng phó biến đổi khí hậu. Việc tích hợp yếu tố khí hậu vào chính sách tài chính không chỉ giúp giảm thiểu tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu mà còn góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế xanh, bền vững. Tuy nhiên, tại Việt Nam, hệ thống chính sách tài chính hiện hành vẫn còn nhiều bất cập như: Nguồn ngân sách dành cho các hoạt động ứng phó biến đổi khí hậu còn hạn chế; chính sách thuế môi trường chưa đủ sức khuyến khích hành vi xanh; và cơ chế huy động vốn tư nhân cho các dự án khí hậu chưa đạt hiệu quả cao. Chính những hạn chế này đang đặt ra yêu cầu cấp thiết phải nghiên cứu, đánh giá và hoàn thiện chính sách tài chính để vừa bảo đảm mục tiêu phát triển kinh tế, vừa thích ứng hiệu quả với biến đổi khí hậu. Xuất phát từ thực tiễn đó, nhóm nghiên cứu lựa

chọn đề tài *Ảnh hưởng của chính sách tài chính ứng phó biến đổi khí hậu đến tăng trưởng kinh tế* với kỳ vọng cung cấp cơ sở khoa học cho việc xây dựng và hoàn thiện chính sách tài chính của Việt Nam trong giai đoạn tới.

Đề tài được kết cấu 3 chương:

Chương 1 trình bày tổng quan về chính sách tài chính, biến đổi khí hậu và tăng trưởng kinh tế, trong đó tập trung vào các nội dung: Khái niệm, mục tiêu và các thành phần của chính sách tài chính; đặc điểm, tác động của biến đổi khí hậu; những nhân tố ảnh hưởng đến tăng trưởng kinh tế; mối quan hệ giữa chính sách tài chính ứng phó biến đổi khí hậu với tăng trưởng kinh tế; đồng thời, nghiên cứu tổng hợp kinh nghiệm chính sách tài chính ứng phó biến đổi khí hậu và tăng trưởng kinh tế từ nhiều quốc gia trên thế giới, từ đó rút ra những bài học có giá trị tham khảo cho Việt Nam.

Chương 2 đi sâu phân tích ảnh hưởng của chính sách tài chính ứng phó biến đổi khí hậu đến tăng trưởng kinh tế ở Việt Nam. Đề tài đã đánh giá thực trạng chính sách tài chính khi

hậu tại các vùng miền Bắc Bộ, Trung Bộ, Nam Bộ cũng như một số địa phương trọng điểm. Nguồn lực tài chính được phân tích bao gồm: Chi ngân sách Trung ương và địa phương, các quỹ hỗ trợ trong nước và quốc tế, đầu tư của doanh nghiệp và hộ gia đình. Trên cơ sở dữ liệu giai đoạn 1990-2024, nhóm nghiên cứu xây dựng mô hình định lượng VECM nhằm kiểm định tác động đa chiều của chính sách tài chính khí hậu đến tăng trưởng kinh tế. Các kiểm định mô hình được thực hiện để đánh giá mức độ tác động, chỉ ra mối quan hệ giữa thu - chi tài chính khí hậu và các chỉ tiêu tăng trưởng. Kết quả phân tích giúp xác định chính xác mức độ đóng góp của từng công cụ tài chính, đồng thời chỉ ra các hạn chế, bất cập còn tồn tại trong chính sách hiện hành.

Chương 3 đề xuất định hướng và giải pháp xây dựng chính sách tài chính ứng phó biến đổi khí hậu nhằm hỗ trợ tăng trưởng kinh tế bền vững của Việt Nam trong giai đoạn 2025-2030. Trên cơ sở phân tích thực trạng và kết quả mô hình định lượng, đề tài đã đưa ra định hướng lớn về cơ chế tài chính khí hậu, nhấn mạnh yêu cầu đồng bộ giữa chính sách thuế, chi tiêu công, công cụ thị trường và cơ chế huy động vốn tư nhân; và hai nhóm giải pháp: 1) Nhóm giải pháp tổng thể - hoàn thiện khung pháp lý, nâng cao hiệu quả quản lý, tăng cường minh bạch thông tin; 2) Nhóm giải pháp cụ thể - thiết kế chính sách thuế môi trường, khuyến khích phát triển trái phiếu xanh, mở rộng quỹ khí hậu quốc

gia, thúc đẩy hợp tác công - tư và thu hút vốn đầu tư quốc tế. Những giải pháp này nhằm mục tiêu vừa tạo nguồn lực tài chính dồi dào cho ứng phó biến đổi khí hậu, vừa định hướng hành vi của doanh nghiệp và người dân theo hướng phát triển xanh, bền vững.

Đề tài đã có nhiều đóng góp quan trọng cả về lý luận và thực tiễn. *Về lý luận*, đề tài đã hệ thống hóa và bổ sung khung phân tích mối quan hệ giữa chính sách tài chính, biến đổi khí hậu và tăng trưởng kinh tế, góp phần làm rõ hơn cơ sở khoa học của tài chính xanh trong bối cảnh nền kinh tế đang phát triển. *Về thực tiễn*, kết quả nghiên cứu đã cung cấp bằng chứng định lượng về mức độ tác động của chính sách tài chính khí hậu đến tăng trưởng kinh tế Việt Nam, từ đó đưa ra khuyến nghị cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả chính sách. Các khuyến nghị này có thể hỗ trợ Chính phủ trong việc hoạch định chính sách tài chính, phân bổ ngân sách, thiết kế các công cụ thuế, cũng như trong việc xây dựng cơ chế khuyến khích đầu tư tư nhân vào lĩnh vực xanh.

Kết quả nghiên cứu kỳ vọng sẽ trở thành nguồn tài liệu tham khảo hữu ích cho giới khoa học, nhà hoạch định chính sách và các cơ quan quản lý, góp phần thúc đẩy quá trình hoàn thiện chính sách tài chính, nâng cao năng lực ứng phó biến đổi khí hậu, đồng thời bảo đảm mục tiêu tăng trưởng kinh tế xanh và bền vững cho Việt Nam trong những thập kỷ tới ■

HẢI NAM giới thiệu